

Työ- ja tasa-arvolautakunta

TyV@eduskunta.fi

marjaana.kinnunen@eduskunta.fi

HE 241/2020 vp Hyvinvointialueiden perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta koskevaksi lainsäädännöksi

Uudistuksen tarkoituksena on toteuttaa sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen uudistus ja perustaa hyvinvointialueet sekä antaa ilmoitus Euroopan unionille asiasta.

Riittävä osaaminen

Sosiaali- ja terveydenhuollon osaamis- ja työvoimatarpeiden arviointia ja ammatillisen osaamisen kehittämistä tulee tehdä yhdessä koulutuksen järjestäjien ja työvoimahallinnon kanssa (32 §). Tämän toteuttamiseksi hyvinvointialueiden ja koulutuksen järjestäjien yhteistyö on tärkeää, koska hoitoalan työvoiman tarve kasvaa voimakkaasti ja työn muutos vaatii jatkuvaa osaamisen kehittämistä. Tämän onnistuminen edellyttää mm. ohjausosaamista ja alan vetovoimatyötä. Opetus- ja kulttuuriministeriön arvion mukaan tarvitaan 5 000 uutta lähihoitajaa hoitajamitoituksen nostamisen takia.

OKM on jakanut kohdennettua rahoitusta lähihoitajakoulutukseen vuodelle 2021 talousarviossa 27 M€ ja viime vuonna 16,5 M€. Julkisen talouden suunnitelmaan on varattu 2021–24 on varattu yhteensä 116,5 M€. Koronatilanne on vaikeuttanut koulutuksen toteuttamista. Tämän lisäksi moni muukin toimiala kärsii osajapulasta. Työvoimatarpeeseen vastaamiseksi tarvitaan myös koulutus- ja työperäistä maahanmuuttoa.

OKM on kuitenkin tuoreessa lisäsuoritepäätöksessä (rahoituspäätös) todennut, että opiskelijarekrytointi ulkomailta lähihoitajakoulutuksen lisäämiseksi ei ole tarkoituksenmukaista. Tämä antaa erittäin ristiriitaisen viestin työvoimapulaan vastaamiseksi.

Osalle hoitohenkilöstöä riittää hoiva-avustajan koulutus, joka on nopeampi keino kouluttaa henkilöstöä. Hoiva-avustajakoulutus muodostuu lähihoitajakoulutuksen tutkinnon osista, eikä se ole itsenäinen tutkinto. Koulutuksen sisällön perusteet on tarkoitus yhtenäistää valtakunnallisesti, ja jatkossakin koulutus mahdollistaa jatkamisen lähihoitajaksi.

Opiskelijahuolto

Sote-uudistuksessa esitetään opiskelijahuollon järjestämisvastuun siirtämistä kunnilta hyvinvointialueille. Esityksessä vakuutetaan, että opiskelijahuollon psykologi- ja kuraattoripalvelut säilyvät lähipalveluna ja kirjaus on parantunut säädösten (9 § 3 momentti) viime vuoden lausuntokierroksesta. AMKE ry suhtautuu edelleen varauksellisesti, että opiskelijahuollon riittävät resurssit sekä yhteistyö opetustoimen ja hyvinvointialueiden välillä voitaisiin taata uudessa toimintamallissa. Lisäksi AMKE ry muistuttaa, että koulutuksen järjestäjän tiloissa toimivien kuraattoreiden, terveydenhoitajien ja psykologien käyttämistä tiloista voidaan periä tilavuokraa jatkossa myös hyvinvointialueilta.

Esimerkiksi opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lisärahoituksen (29 M€) opiskelijahuoltoon on vaarassa joutua leikkauskohteeksi osana laajempaa sote-palveluiden järjestämistä. Opiskelijahuollon resurssit ovat turvattu järjestämisvastuusta riippumatta.

Opiskelijahuollon järjestämisessä on jo nykyisin pulaa psykologeista. Yliopistojen tulossopimuksissa tulisi huolehtia riittävästä psykologien koulutautumisesta osaavan työvoiman takaamiseksi.

SORA-lainsäädäntö

SORA-lainsäädännöllä tarkoitetaan soveltumattomuuden ratkaisuja, joiden perusteella alalle soveltumattoman opiskelijan opinto-oikeus on mahdollista peruuttaa. AMKE ry esittää huolensa opiskelijahuollon puutteellisesta SORA-osaamisesta. Nykyisinkin osaamisessa on puutteita ja pelkona on, että osaaminen heikentyy entisestään uudistuksen myötä. Hyvinvointialueille tulisikin määrittää erikseen vastuu huolehtia SORA-osaamisesta. Koulutuksen järjestäjien ja opiskelijahuollon yhteinen monijäseninen elin voisi olla toimiva ratkaisu.

Ammattiosaamisen kehittämissyhdistys AMKE ry

Veli-Matti Lamppu
toimitusjohtaja

Saku Lehtinen
asiantuntija

Lisätiedot

asiantuntija, Saku Lehtinen, 040 041 2057, saku.lehtinen@amke.fi